

Toets – Ongeziene tekst:

Seneca, Ep. Mor., LXXVII, 5-6

Naam:

Klas:

/20

Lees voor dat je begint met vertalen de inleiding die bij het stuk staat.

Bij het vertalen probeer je zo dicht mogelijk bij het Latijn te blijven: ik zie liever dat je de Latijnse grammaticale constructie snapt, dan dat je absoluut geen gewrongen Nederlandse zinnen gebruikt. Uiteraard moet het Nederlands wel begrijpelijk en correct zijn.

Tenslotte beantwoord je nog enkele vraagjes bij de tekst. Dit mag in het Nederlands, tenzij er expliciet om Latijn gevraagd wordt.

Veel succes!

Inleiding

Als de graanschepen uit Alexandrië in Rome aankomen, loopt een enorme menigte uit om de vaartuigen te verwelkomen. Bij het zien van de schepen die voortsnelen, begint Seneca te denken aan hoe zijn eigen leven voortsnel. Hij vraagt zich af hoe lang hij nog heeft en denkt dat hij misschien wel langer zou willen leven.

Met dit idee maakt hij evenwel zelf direct komaf: het maakt niet uit waar of wanneer je je leven eindigt, zolang je het maar op een goede manier eindigt. Het leven eindigen op een goede manier is hetzelfde als het leven eindigen om goede redenen. Als voorbeeld levert Seneca het geval van de zieke Tullius Marcellinus, en het advies dat die kreeg van een echte stoïcijn:

Tekst

Tullius Marcellinus, quem optime noveras, adulescens¹ quietus² et cito senex, morbo³ et non insanabili⁴ correptus sed longo et molesto et multa imperante, coepit deliberare⁵ de morte. Convocavit⁶ complures⁷ amicos. Unusquisque⁸ aut, quia timidus⁹ erat, id illi suadebat quod sibi suasisset, aut, quia adulator¹⁰ et blandus¹¹, id consilium dabat quod deliberanti gratius¹² fore suspicabatur¹³.

Amicus noster Stoicus, homo egregius¹⁴ et, ut verbis illum quibus laudari¹⁵ dignus est laudem¹⁶, vir fortis ac strenuus¹⁷, videtur mihi optime illum cohortatus¹⁸. Sic enim coepit: 'noli, mi Marcelline, torqueri¹⁹ tamquam de re magna deliberes. Non est res magna vivere: omnes servi tui vivunt, omnia animalia: magnum est honeste²⁰ mori, prudenter²¹, fortiter²¹. Cogita quamdiu²² iam idem facias: cibus²³, somnus, libido -- per hunc circulum²⁴ curritur²⁵; mori velle non tantum prudens aut fortis aut miser, etiam fastidiosus²⁶ potest.'

1	adulescens, -centis (m)	jongeman, adolescent
2	quietus, -a, -um	stil, rustig, inactief, kalm
3	morbus, -i	ziekte, aandoening
4	insanabilis, -is, -e	ongeneesbaar, hopeloos
5	deliberare, -o, -avi, -atum	afwegen, denken, twijfelen, advies zoeken
6	convocare, -o, -avi, -atum	van con- en -vocare
7	complures, -ium, -a	meerdere, een aantal
8	unusquisque, unaquaque, unumquidque	eenieder, ieder, elk (afzonderlijk)
9	timidus, -a, -um	bang, laf, terughoudend, angstig
10	adulator, -oris (m)	slijmerd, hielentikker, sycofant
11	blandus, -a, -um	met een vleierende tong, glad pratend
12	gratus, -a, -um	plezierig, fijn, bevallig
13	susplicere, -io, suspexi, suspexit	vermoeden, verdenken, omhoog kijken
14	egregius, -a, -um	uitstekend, goed
15	laudare, -o, -avi, -atum	prijzen, loven
16	laudem	niet van <i>laus</i> , <i>laudis</i> maar de conjunctief van <i>laudare</i> (na <i>ut</i>)
17	strenuus, -a, -um	streng, krachtig, energiek
18	cohortari, -or, -, -atum	aansporen, aanraden, advies geven
19	torquere, -eo, torsi, torsum	draaien (hier: kwellen)
20	honestus, -a, -um	eervol, met eer, oprecht, nobel
21	pruden-ter, forti-ter (bijw.)	woorden op (i)ter geven de wijze aan waarop iets gebeurt: 'op verstandige wijze' en 'op dappere wijze'
22	quamdiu (bijw.)	hoe lang
23	cibus, -i	voedsel, eten
24	circulum, -i	cirkel, rondje
25	currere, -o, cucurri, cursum	rennen, lopen, sprinten
26	fastidiosus, -a, -um	vol van walging, – afkeer (fastidi-osus)